

Ustawa
z dnia **2012 r.**
o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 w pkt 2 lit. m otrzymuje brzmienie:

„m) Zakład - w stosunku do osób podlegających ubezpieczeniom społecznym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego albo zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, jeżeli zasiłki te wypłaca Zakład, oraz w stosunku do osób określonych w art. 8 ust. 16,”;

2) w art. 8 po ust. 15 dodaje się ust. 16 - 18 w brzmieniu:

„16. Dla celów opłacania składek, na równi z osobą przebywającą na urlopie wychowawczym, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 19, uważa się:

1) osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą przez okres co najmniej 6 miesięcy, która zaprzestała jej prowadzenia albo zawiesiła wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie art. 14a ust. 1d ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.³⁾) na okres do 3 lat, w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 4 roku życia, a w przypadku dziecka, które z powodu stanu zdrowia potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wymaga osobistej opieki osoby prowadzącej działalność, na okres do 6 lat, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia;

2) osobę prowadzącą inną, niż określona w przepisach o swobodzie działalności gospodarczej, działalność pozarolniczą, o której mowa w ust. 6 przez okres co najmniej 6 miesięcy, która zaprzestała jej prowadzenia na okres do 3 lat, w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 4 roku życia, a w przypadku dziecka, które z powodu stanu zdrowia potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wymaga osobistej opieki osoby

prowadzącej działalność, na okres do 6 lat, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia;

3) zleceniobiorcę wykonującego umowę przez okres co najmniej 6 miesięcy, w okresie, w którym zaprzestał jej wykonywania, na okres do 3 lat w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 4 roku życia, a w przypadku dziecka, które z powodu stanu zdrowia potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wymaga osobistej opieki osoby wykonującej umowę, na okres do 6 lat, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia;

4) osobę współpracującą, o której mowa w ust. 11, przez okres co najmniej 6 miesięcy z osobami, o których mowa w pkt 1-3 i na zasadach określonych dla tych osób;

5) osobę duchowną, która korzysta z przerwy na wychowywanie dziecka przez okres do 3 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 4 roku życia, a w przypadku dziecka, które z powodu stanu zdrowia potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wymaga osobistej opieki osoby duchownej, przez okres do 6 lat, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia;

6) osobę niepodlegającą ubezpieczeniom społecznym lub osobę, o której mowa w pkt 1-4, jeżeli nie spełniła warunku 6 miesięcy wykonywania działalności lub wykonywania umowy lub współpracy, która korzysta z przerwy na wychowywanie dziecka w rozumieniu niniejszej ustawy.

17. Jeżeli oboje rodzice dziecka podlegają ubezpieczeniom społecznym w rozumieniu ustawy, z uprawnień określonych w ust. 16 może korzystać jedno z nich.

18. Warunek 6 miesięcy wykonywania działalności pozarolniczej, działalności zarobkowej i współpracy uważa się za spełniony, jeżeli osoba, o której mowa w ust. 16 pkt 1-4, podlegała z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym bezpośrednio przed okresem sprawowania opieki nad dzieckiem i opłacała składki na te ubezpieczenia.”;

3) w art. 9 po ust. 6b dodaje się ust. 6c w brzmieniu:

6c. Osoby, o których mowa w art. 6 ust. 2a spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi na podstawie art. 8 ust. 16 pkt 6 podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na podstawie art. 8 ust. 16 pkt 6. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta informuje osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne o konieczności złożenia wniosku o którym mowa w art. 13 pkt 13a.

4) w art. 13 po pkt 13 dodaje się pkt 13a w brzmieniu:

„13a) osoby, o których mowa w art. 8 ust. 16 - od dnia określonego we wniosku, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony, do dnia wskazanego we wniosku jako dzień zakończenia sprawowania opieki, nie dłużej jednak niż przez okres określony w art. 8 ust. 16. Przepis art. 9 ust. 6 stosuje się odpowiednio.”;

5) w art. 16 ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób przebywających na urloпах wychowawczych, osób określonych w art. 8 ust. 16, lub pobierających zasiłek macierzyński albo zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego finansuje w całości budżet państwa za pośrednictwem Zakładu.”;

6) w art. 18:

a) ust. 5b otrzymuje brzmienie:

„5b. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób przebywających na urlopie wychowawczym oraz osób, o których mowa w art. 8 ust. 16, pkt 1-5 stanowi kwota 60 % prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku z zastrzeżeniem ust. 14 i 15.”;

b) po ust. 5c dodaje się ust. 5d w brzmieniu:

„5d. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób, o których mowa w art. 8 ust. 16, pkt 6, stanowi 75 % kwoty minimalnego wynagrodzenia.”;

c) ust. 14 otrzymuje brzmienie:

„14. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, o której mowa w ust. 5b, nie może być wyższa niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających urlop wychowawczy i nie może być niższa niż 75% kwoty minimalnego wynagrodzenia.”;

d) dodaje się ust. 15 w brzmieniu:

„15. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, o której mowa w ust. 5b, w przypadku osób, o których mowa w art. 8 ust. 16 pkt 1-5 nie może być wyższa niż przychód stanowiący podstawę wymiaru składek w okresie 6 miesięcy

kalendaryzowych poprzedzających przerwę w związku ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem, i nie może być niższa niż 75% kwoty minimalnego wynagrodzenia.”.

7) w art. 36:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób określonych w art. 6 ust. 1 pkt 1-4, 6-9b, 11, 12, 18a-21, ust. 2, ust. 2a i 2d, duchownych będących członkami zakonów lub klasztorów oraz osób współpracujących, o których mowa w art. 8 ust. 11, należy do płatnika składek z zastrzeżeniem ust. 2b.”,

b) po ust. 2a dodaje się ust. 2b i 2c w brzmieniu:

„2b. Zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych osób, o których mowa w art. 8 ust. 16 należy do tych osób. Osoby te są zobowiązane do przedłożenia Zakładowi wraz ze zgłoszeniem do ubezpieczeń społecznych odpowiednio skróconego odpisu aktu urodzenia dziecka lub skróconego odpisu aktu urodzenia dziecka wraz z orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności oraz wniosku, którym mowa w art. 13 pkt 13a.

2c .Osoba, o której mowa w art. 8 ust. 16, zobowiązana jest zawiadomić Zakład o wszelkich zmianach w stosunku do danych wskazanych we wniosku, o którym mowa w art. 13 pkt 13a w terminie 7 dni od dnia zaistnienia tych zmian.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 15:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonemu z tytułu:

1) urodzenia dziecka,

2) przyjęcia dziecka w wieku do 7 roku życia na wychowanie, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do 10 roku życia, jeżeli w tym czasie został złożony wniosek o przysposobienie,

3) przyjęcia dziecka w wieku do 7 roku życia na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do 10 roku życia

- w wysokości czterokrotnej emerytury podstawowej.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Jeżeli ubezpieczeniu podlegają oboje rodzice, zasiłek, o którym mowa w ust. 1, przysługuje im łącznie.”;

2) po art. 16 dodaje się art. 16a-16d w brzmieniu:

„16a. 1. Za rolnika lub domownika podlegającego ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy albo na wniosek, w związku z osobistym sprawowaniem opieki nad dzieckiem, trwającej przez okres do 3 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 4 roku życia, a w przypadku dziecka, które z powodu stanu zdrowia potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wymaga osobistej opieki osoby prowadzącej działalność, przez okres do 6 lat, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia, składka na to ubezpieczenie finansowana jest z dotacji budżetu państwa do Funduszu Emerytalno-Rentowego przeznaczonej na te składki.

2. Składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe za osoby, o których mowa w ust. 1, finansowana jest z dotacji budżetu państwa do Funduszu Emerytalno-Rentowego od dnia zgłoszenia przez rolnika, opłacającego składki za te osoby, wniosku wraz z oświadczeniem o sprawowaniu przez te osoby osobistej opieki nad dzieckiem.

16b. Przepis art. 16a stosuje się także do rolnika lub domownika podlegającego ubezpieczeniu społecznemu rolników na podstawie art. 5a, pod warunkiem zaprzestania albo zawieszenia prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej albo współpracy przy prowadzeniu tej działalności w okresie sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem.

16c. 1. Rolnik albo domownik, który nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników albo osoba będąca członkiem rodziny rolnika lub domownika, albo będąca osobą bliską rolnikowi lub domownikowi, która nie spełnia warunków do podlegania temu ubezpieczeniu, sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem, na zasadach i w okresach, o których mowa w art. 16a ust. 1, może zgłosić wniosek do Kasy o objęcie ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w tym okresie.

2. Za osobę, o której mowa w ust. 1, składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe finansowana jest z dotacji budżetu państwa do Funduszu Emerytalno-Rentowego, przez okres nie dłuższy niż wskazany w art. 16a ust. 1, jeżeli ta osoba nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu.

Art. 16d. Składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe, o której mowa w art. 16a oraz art. 16c, jest równa składce, o której mowa w art. 17 ust. 1.

Art. 16e.1. Jeżeli oboje rodzice dziecka spełniają warunki do finansowania składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe z budżetu państwa, o którym mowa w art. 16a, art. 16b lub art. 16c, z tych uprawnień może skorzystać tylko jedno z nich.

2. Jeżeli jednemu z rodziców przysługuje prawo do finansowania składek przez budżet państwa na ubezpieczenie emerytalno-rentowe, o którym mowa w art. 16a, art.16b lub art. 16c, a drugiemu z rodziców przysługuje prawo do takiego finansowania składek na podstawie art. 16 ust. 8 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.), prawo to przysługuje jednemu z rodziców na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych.”,

3) w art. 78 ust. 2 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) z dotacji z budżetu państwa przeznaczonej na składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe osób, o których mowa w art. 16a-16d.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.⁵⁾) w art. 87 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Zasady, o której mowa w ust. 3, nie stosuje się, jeżeli zmniejszenie podstawy wymiaru składek poniżej minimalnego wynagrodzenia nastąpiło na skutek pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wypłaconego na podstawie przepisów Kodeksu pracy, zasiłków i świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia chorobowego lub z ubezpieczenia wypadkowego. Zasady tej nie stosuje się również, jeżeli podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowiła kwota zasiłku stałego z pomocy społecznej lub świadczenia pielęgnacyjnego określonego w przepisach o świadczeniach rodzinnych, oraz do: pracowników, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314), osób przebywających na urloпах wychowawczych i z tego tytułu podlegających ubezpieczeniom społecznym, osób, o których mowa w art. 8 ust. 16 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, żołnierzy niezawodowych w służbie czynnej, ubezpieczonych odbywających służbę zastępczą, a

także pozostających w służbie kandydackiej funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej.”

Art. 4. W ustawie o swobodzie działalności gospodarczej w art. 14a po ust. 1c dodaje się ust. 1d – 1e w brzmieniu:

„1d. Przedsiębiorca niezatrudniający pracowników prowadzący działalność przez okres co najmniej 6 miesięcy może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na okres do 3 lat w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 4 roku życia, a w przypadku dziecka, które z powodu stanu zdrowia potwierzonego orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wymaga osobistej opieki osoby prowadzącej działalność, przez okres do 6 lat nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

1e. Zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej, o którym mowa w ust. 1d może być wykorzystane w całości lub w nie więcej niż 4 częściach, przy czym prawo do zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej z tego tytułu przysługuje na każde dziecko odrębnie.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.⁶⁾) w art. 3:

1) w pkt 23 lit. f otrzymuje brzmienie:

„f) wyrejestrowaniem pozarolniczej działalności gospodarczej lub zawieszeniem jej wykonywania w rozumieniu art.14a ust.1d ustawy o swobodzie działalności gospodarczej,”

2) w pkt 24 lit. f otrzymuje brzmienie:

„f) rozpoczęciem pozarolniczej działalności gospodarczej lub wznowieniem wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej,”.

Art. 6. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 66 w ust. 1 po pkt 32 dodaje się pkt 32a w brzmieniu:

- „32a) osoby, o których mowa w art. 8 ust. 16 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;”;
- 2) w art. 73 po pkt 15 dodaje się pkt 15a w brzmieniu:
- „15a) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 32a, powstaje z dniem objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi w związku z korzystaniem z przerwy na wychowywanie dziecka, a wygasa z dniem ustania tej okoliczności;”;
- 3) w art. 81 ust. 8 pkt 10 otrzymuje brzmienie:
- „10) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1a, 32 i 32a oraz osób, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 13b jest kwota odpowiadająca wysokości świadczenia pielęgnacyjnego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych;”;
- 4) w art. 85 po ust. 15 dodaje się ust. 15a w brzmieniu:
- „15a. Za osoby, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 32a, składkę na ubezpieczenie zdrowotne jako płatnik oblicza Zakład Ubezpieczeń Społecznych.”;
- 5) w art. 86 w ust. 1:
- a) pkt 13 otrzymuje brzmienie:
- „13) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 31a, 32 i 32a, opłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych;”;
- b) po pkt 13a dodaje się pkt 13b w brzmieniu:
- „13b) osób, o których mowa w art. 16a, art. 16b lub art. 16c ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, opłaca Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego”.

Art. 7. W ustawie z dnia 24 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. Nr 45, poz. 235, Nr 131, poz. 764 i Nr 171, poz. 1016) w art. 51:

- a) w ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
- „2) umowa uaktywniająca została zawarta między nianią a osobami pełniącymi funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub”;
- b) dodaje się pkt 3 w brzmieniu:
- 3) rodzic dziecka podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 19 lub art. 8 ust. 16 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.”.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników; ustawę z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej; ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych; ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 218, poz. 1690, z 2010 r. Nr 105, poz. 668, Nr 182, poz. 1228, Nr 225, poz. 1474, Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1725, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 75, poz. 398, Nr 138, poz. 808, Nr 171, poz. 1016, Nr 197, poz. 1170, Nr 199, poz. 1175, Nr 232, poz. 1378, Nr 291, poz. 1706 oraz z 2012 r. poz. 611.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 239, poz. 1593 oraz z 2011 r. Nr 85, poz. 459, Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 120, poz. 690, Nr 131, poz. 764, Nr 132, poz. 766, Nr 153, poz. 902, Nr 163, poz. 981, Nr 171, poz. 1016, poz. 199, poz. 1175, Nr 204, poz. 1195 i Nr 232, poz. 1378.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 67, poz. 411, Nr 70, poz. 416, Nr 180, poz. 1112, Nr 227, poz. 1505, Nr 228, poz. 1507 i Nr 237, poz. 1654 i 1656, z 2009 r. Nr 69, poz. 595, Nr 79, poz. 667, Nr 97, poz. 800 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 149, poz. 887, Nr 232, poz. 1378 i Nr 233, poz. 1382.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118, 251, 637 i 664.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 222, poz. 1630, z 2007 r. Nr 64, poz. 427, Nr 105, poz. 720, Nr 109, poz. 747, Nr 192, poz. 1378 i Nr 200, poz. 1446, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 138, poz. 872 i 875, Nr 223, poz. 1456 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 97, poz. 800 i Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 50, poz. 301 i Nr 222, poz. 1455 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016 i Nr 205, poz. 1212.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 216, poz. 1367, Nr 225, poz. 1486, Nr 227, poz. 1505, Nr 234, poz. 1570 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 22, poz. 120, Nr 26, poz. 157, Nr 38, poz. 299, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 800, Nr 98, poz. 817, Nr 111, poz. 918, Nr 118, poz. 989, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1278 i Nr 178, poz. 1374, z 2010 r. Nr 50, poz. 301, Nr 107, poz. 679, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 165, poz. 1116, Nr 182, poz. 1228, Nr 205, poz. 1363, Nr 225, poz. 1465, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1723 i 1725, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 73, poz. 390, Nr 81, poz. 440, Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 113, poz. 657, Nr 122, poz. 696, Nr 138, poz. 808, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016, Nr 205, poz. 1203 i Nr 232, poz. 1378 oraz z 2012 r. poz. 123.

Uzasadnienie

Rozpoczęta w 1999 r. reforma polskiego systemu emerytalno-rentowego należała do najważniejszych reform polskiej transformacji. Przebudowa systemu miała na celu przygotowanie polskiego systemu emerytalnego do sprostania wyzwaniom wynikającym ze starzenia się polskiego społeczeństwa, poprzez zabezpieczenie pewności realizacji przyszłych świadczeń. Stworzony został nowy system emerytalny, w ramach którego w obowiązkowej jego części wydzielono komponent kapitałowy – otwarte fundusze emerytalne, co pozwoliło na rozwój rynku kapitałowego w Polsce.

W nowym systemie, na wysokość przyszłej emerytury wpływa kilka istotnych czynników, do których należy zaliczyć:

- 1) długość stażu ubezpieczeniowego oraz wysokość zarobków przed dniem 1 stycznia 1999 r. (co ma odzwierciedlenie w wysokości kapitału początkowego),
- 2) liczbę przepracowanych lat oraz wysokości zarobków po dniu 31 grudnia 1998 r. (co odzwierciedla kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego),
- 3) wysokość wskaźników waloryzacji składek i kapitału początkowego (dotychczasowych i przyszłych),
- 4) wiek przejścia na emeryturę (z uwagi na tzw. średnie dalsze trwanie życia stosowane przy obliczeniu emerytury).

Nowa formuła ustalania wysokości świadczenia emerytalnego w silny sposób promuje dłuższe pozostawanie na rynku pracy i późniejsze przechodzenie na emeryturę. Uzależnia ona bowiem wysokość świadczenia od wielkości zgromadzonego przez ubezpieczonego kapitału na jego indywidualnym koncie w ZUS oraz średniego dalszego trwania życia w wieku przejścia na emeryturę. Kapitał rośnie wraz z kolejnymi wpłacanymi składkami. Im dłużej podlega się ubezpieczeniom, tym kapitał jest większy. W im późniejszym zaś wieku ubezpieczony przejdzie na emeryturę, tym dalsza przewidywana długość życia będzie niższa, a świadczenie emerytalne - wyliczone na podstawie nowej formuły – wyższe. A zatem w sposób oczywisty, dłuższe pozostawanie na rynku pracy sprzyja zwiększeniu zgromadzonego kapitału, co w sposób istotny przekłada się na wysokość świadczenia.

Nikt w Europie nie ma już dzisiaj wątpliwości, że godziwe emerytury wymagają dłuższej aktywności zawodowej.

Zatem mając na uwadze wysokość przyszłych świadczeń, nie można pominąć znaczenia okresów dezaktywizacji zawodowej spowodowanej rodzicielstwem. Ustawodawca zauważył ten problem uznając za właściwe objęcie ubezpieczeniami emerytalnym i

rentowymi osób pobierających zasiłki macierzyńskie i przebywających na urlopach wychowawczych. O ile nie ma wątpliwości, że prawo do zasiłku macierzyńskiego jest przywilejem wszystkich ubezpieczonych, które w okresie ubezpieczenia chorobowego urodziły lub przyjęły na wychowanie dziecko, o tyle sytuacja rodziców wychowujących dzieci jest zróżnicowana.

Należy wskazać, że wsparcie rodziny jest jednym z niezwykle istotnych obszarów działalności państwa i znajduje głębokie uzasadnienie w kontekście prowadzonych rozwiązań dotyczących podwyższenia wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn. Rozwiązania o charakterze prawnym, instytucjonalnym i programowym z obszaru polityki rodzinnej powinny się bowiem przyczynić m.in. do wzrostu demograficznego, równie istotnego dla systemu emerytalnego, jak wydłużenie czasu aktywności zawodowej.

Konsekwentnie prowadzona, efektywnie ukierunkowana polityka prorodzinna, wymagająca **jednak** wyższych niż obecne nakładów budżetowych, może wpłynąć na osłabienie negatywnych tendencji demograficznych oraz przyczynić się do wzrostu świadczeń osób, których przerwy w aktywności zawodowej związane są z rodzicielstwem.

Niniejszy projekt ustawy jest pierwszą propozycją wpisującą się w filozofię długookresowych działań państwa, które powinny zmierzać do odwrócenia zjawiska depopulacji Polski, a w konsekwencji poprawy długoterminowej sytuacji finansowej ubezpieczeń społecznych i budżetu państwa przy jednoczesnym zabezpieczeniu wysokości świadczeń osób wychowujących dzieci. Projekt ten ma tę zaletę, że wymaga stosunkowo niskich w chwili obecnej nakładów przy oczekiwanych istotnych korzyściach finansowych w przyszłości, jednocześnie poprawiając w sposób wyraźny oczekiwane zabezpieczenie emerytalne osób, które podjęły się trudów i wyzwań rodzicielstwa.

Należy zwrócić uwagę, że w ramach konsultacji nad projektem ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, której główną propozycją było stopniowe podnoszenie wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn, partnerzy społeczni podkreślali konieczność podjęcia przez Rząd działań m. in. w obszarze polityki rodzinnej.

Jednym z postulatów było zrównanie praw kobiet bez względu na rodzaj zatrudnienia (umowa o pracę, prowadzenie działalności gospodarczej), np. w zakresie urlopu wychowawczego, w tym wprowadzenie rozwiązania, zgodnie z którym samozatrudnieni - kobiety i mężczyźni - powinni mieć, tak jak osoby na etacie, prawo do urlopu

wychowawczego i odprowadzonych w tym czasie przez państwo składek emerytalnych od 60% przeciętnego wynagrodzenia naliczanego za poprzedni kwartał.

Ważną część polityki prorodzinnej stanowi polityka pronatalistyczna, która polega na tworzeniu przez państwo różnorodnych zachęt, w tym materialnych do zwiększania liczby dzieci w rodzinie. Polityka prorodzinna i społeczna ma na celu przede wszystkim dobro rodziny i społeczeństwa. Każda rodzina jest ważna i ma prawo do oparcia w społeczeństwie lokalnym i działań państwa stwarzających samodzielną przestrzeń rozwoju dla każdej z nich.

Rozwiązania dotyczące polityki rodzinnej (zwłaszcza ochrona macierzyństwa i zapewnienie powrotu kobiet na rynek pracy) powinny być adresowane poza system emerytalny, jako związane z inną domeną polityki społecznej. Stąd też Rada Ministrów zadeklarowała, że w odrębnym projekcie ustawy zostaną zaproponowane rozwiązania wspierające rodzicielstwo.

Projektowana nowelizacja ustawy zawiera propozycję zmiany zasad w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym w okresie przerwy w aktywności zawodowej, w związku z wychowywaniem dziecka.

Zgodnie z aktualnie istniejącymi regulacjami, co do zasady tylko pracownik ma prawo do podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w okresie przerwy w wykonywaniu zatrudnienia, w związku ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem. W myśl przepisu art. 186 Kodeksu pracy, pracownik zatrudniony co najmniej 6 miesięcy ma prawo do urlopu wychowawczego w wymiarze do 3 lat w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 4 roku życia. Pracownik - dodatkowo - może skorzystać z urlopu wychowawczego w wymiarze do 3 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia, jeżeli z powodu stanu zdrowia potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, dziecko wymaga osobistej opieki pracownika. Urlopu wychowawczego udziela się na wniosek pracownika i może być on wykorzystany najwyżej w 4 częściach.

W okresie urlopu wychowawczego pracownik podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, co ma wpływ na wysokość jego późniejszych świadczeń. Aktualnie podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia, zgodnie z art. 18 ust. 5b i ust. 14 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, zwanej dalej ustawą o „s.u.s.”, stanowi kwota 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale, nie wyższa niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających urlop wychowawczy. Taka podstawa wymiaru składek dla osób przebywających na urlopach wychowawczych obowiązuje od dnia 1 stycznia 2012 r.

Składki te finansuje w całości budżet państwa za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Należy podkreślić, że wśród licznych grup ubezpieczonych podlegających obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jedynie pracownikom, funkcjonariuszom służby celnej oraz pracującym w spółdzielni członkom rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych przysługuje prawo do urlopu wychowawczego. Związane jest to z faktem, że cechą charakterystyczną stosunku pracy, pokrewnego mu wykonywania zatrudnienia w ramach członkostwa w rolniczych spółdzielni produkcyjnych czy spółdzielni kółek rolniczych (albo odpowiednio służby celnej) jest osobiste świadczenie pracy w ramach podporządkowania pracowniczego, w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę.

Odnosząc się do innych ubezpieczonych należy wskazać, że zarówno osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, jak i zleceniobiorcy nie mogą w obecnym stanie prawnym korzystać z urlopu wychowawczego, gdyż jest to prawo przysługujące jedynie pracownikom, tj. osobom zatrudnionym w ramach stosunku pracy. W przypadku konieczności sprawowania opieki nad dzieckiem, osoba prowadząca działalność gospodarczą może skorzystać z możliwości jej zawieszenia. Od dnia 20 września 2008 r., zgodnie z art. 14a ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, przedsiębiorca niezatrudniający pracowników może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na okres od 30 dni do 24 miesięcy. Jednakże w okresie zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy o s.u.s., osoba prowadząca działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Realizując cele polityki prorodzinnej i kierując się potrzebą zapewnienia godziwej wysokości przyszłych świadczeń osób wychowujących dzieci, projektodawca uznał za właściwe rozszerzenie kręgu osób, za które budżet państwa opłacałby składki w związku ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem. Składki te, tak jak w przypadku osób przebywających na urlopiach wychowawczych, finansować ma w całości budżet państwa za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W art. 1 pkt 6 projektu ustawy (zmieniany art. 18 ust. 5b i dodawany 5d i ust. 15) wprowadzono dwie podstawy wymiaru składek dla osób rezygnujących z pracy zarobkowej w związku z opieką nad dzieckiem. Dla osób posiadających 6-miesięczny staż ubezpieczeniowy (opłacających przez ten okres składki na ubezpieczenia emerytalne i

rentowe) bezpośrednio przed skorzystaniem z możliwości ubezpieczenia w związku z opieką nad dzieckiem, miałyby to być kwota 60 % prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, nie więcej jednak, niż przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne tej osoby i nie mniej niż 75% minimalnego wynagrodzenia za pracę. Natomiast dla osób nie posiadających stażu ubezpieczeniowego, osób nieubezpieczonych, oraz osób z krótszym niż półroczny stażem, podstawę wymiaru składek stanowiłaby kwota 75 % minimalnego wynagrodzenia za pracę. Zróżnicowanie wynika z faktu, że jakkolwiek ustawodawca prowadzi politykę prorodzinną obejmującą maksymalnie szeroki krąg podmiotów, za szczególnie uzasadnione uznał premiowanie osób, które były aktywne zawodowo i odprowadzały składki na swoje przyszłe świadczenia. Jednocześnie w art. 18 zmienia się ust. 14 w taki sposób, aby zagwarantować pracownikom przebywającym na urloпах wychowawczych podstawę wymiaru składek z tego tytułu nie niższą niż przysługująca osobom dotychczas nieubezpieczonym. Stąd też podstawa wymiaru składek dla wszystkich grup osób dotychczas ubezpieczonych, które podlegałyby ubezpieczeniom w związku z opieką nad dzieckiem będzie ustalona na zbliżonych zasadach. Natomiast osoby dotąd nieubezpieczone oraz osoby z krótkim stażem ubezpieczeniowym będą miały ustaloną inną podstawę wymiaru składek, tj. 75 % minimalnego wynagrodzenia za pracę.

W przypadku osób nieubezpieczonych, mają one prawo wyboru, w ramach którego systemu ubezpieczeń – powszechnego lub rolniczego, chcą być objęte w okresie sprawowania opieki nad dzieckiem. W przypadku wyboru systemu rolniczego – będą podlegały ubezpieczeniom na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W art. 1 pkt 2 (w dodawanych w art. 8 ust. 16 i 17) projektowanej regulacji wskazano grupy osób i określono zasady na jakich mogłyby podlegać ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w związku ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem. W regulacji przyjęto - dla celów opłacania składek - założenia analogiczne, jak w Kodeksie pracy, tj. wymóg 6-miesięcznego stażu ubezpieczeniowego, wiek dziecka do 4 i odpowiednio 18 lat, oraz długość urlopu wychowawczego odpowiednio do 3 i 6 lat. Przyjęto, że ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w związku z opieką nad dzieckiem podlegałyby osoby z co najmniej 6-miesięcznym stażem ubezpieczeniowym, które zaprzestałyby w okresie sprawowania opieki prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub ją zawiesiły albo zaprzestałyby wykonywania pracy na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące

zlecenia albo współpracy przy prowadzeniu działalności lub wykonywaniu zlecenia. Za okres ubezpieczenia uznaje się okres opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Uprawnienie do objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi w związku z opieką nad dzieckiem przysługiwałoby również osobie duchownej.

Również osoba dotychczas nieubezpieczona lub ze stażem ubezpieczeniowym krótszym niż 6-miesięczny, a także osoba pobierająca świadczenie pielęgnacyjne, która zrezygnowała z pracy zarobkowej lub jej nie podjęła w związku ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, która złoży wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zamiarze korzystania z przerwy na wychowywanie dziecka, będzie objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi w związku ze sprawowaniem opieki. Taki przywilej dotyczy obojga rodziców, nie mogą jednakże z niego korzystać równocześnie.

Podstawowym warunkiem objęcia ubezpieczeniem w związku ze sprawowaniem opieki jest brak innego tytułu do ubezpieczenia. Dodatkowo warunkiem skorzystania z ubezpieczenia w okresie wychowywania dziecka będzie złożenie stosownego wniosku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zawierającego m.in. datę rozpoczęcia (nie wcześniejszą, niż data złożenia wniosku) i datę zakończenia okresu wychowywania objętego ubezpieczeniem wraz ze skróconym odpisem aktu urodzenia dziecka. Ponadto, w przypadku dziecka niepełnosprawnego, nad którym opieka miałaby trwać przez okres dłuższy niż 3 lata, rodzic powinien przedłożyć orzeczenie o niepełnosprawności dziecka. W przypadku zmiany stanu faktycznego (np. podjęcie pracy zarobkowej, rezygnacja z osobistego sprawowania opieki, zawarcie umowy z nianią, zapewnienie opieki instytucjonalnej) rodzic będzie zobowiązany powiadomić o tym ZUS.

Projekt zawiera również regulacje dotyczące objęcia ubezpieczeniem społecznym finansowanym ze środków publicznych osób wychowujących dzieci i ubezpieczonych w systemie rolniczym.

W art. 2 pkt 1 (dodawane art. 16a-16c) projektowanej ustawy wskazano, że za rolnika lub domownika podlegającego ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, w okresie przerwy w prowadzeniu działalności rolniczej albo wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, w związku z osobistym sprawowaniem opieki nad dzieckiem w wieku odpowiednio do lat 4 lub 18, i w okresie do 3 i odpowiednio 6 lat, składkę na to ubezpieczenie finansuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, z dotacji budżetu państwa do Funduszu Emerytalno-Rentowego przeznaczonej na te składki od dnia zgłoszenia przez rolnika wniosku wraz z

oświadczeniem o sprawowaniu przez te osoby osobistej opieki nad dzieckiem. Składka miesięczna za te osoby ma wynosić 10 % emerytury podstawowej.

Jednocześnie z uwagi na specyfikę pracy w rolnictwie odstąpiono w tym przypadku od wymogu zaniechania wykonywania pracy. W przypadku rolników prowadzących pozarolniczą działalność, warunkiem finansowania składek przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego jest zaprzestanie lub zawieszenie prowadzenia tej działalności w okresie sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem.

Ustawa przyjmuje również rozwiązania dla rolników i ich domowników, członków rodziny, oraz osoby bliskiej rolnikowi, które do tej pory nie podlegały ubezpieczeniu społecznemu rolników albo nie spełniały warunków do podlegania temu ubezpieczeniu, sprawujących osobistą opiekę nad dzieckiem, na zasadach i w okresach określonych dla ubezpieczonych. Wśród tych osób będą zatem osoby pracujące w tym gospodarstwie i z tego względu chcące mieć w okresie sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem finansowane składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe rolnicze. Osoby te mogą zgłosić wniosek do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o objęcie ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w tym okresie.

Tak jak w przypadku osób dotychczas ubezpieczonych w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, składkę na to ubezpieczenie finansuje Kasa, z dotacji budżetu państwa do Funduszu Emerytalno-Rentowego, przeznaczonej na te składki. Składka miesięczna za te osoby także ma wynosić 10 % emerytury podstawowej.

Warunkiem objęcia ubezpieczeniem w związku ze sprawowaniem opieki jest brak innego tytułu do ubezpieczenia. Ponadto ustawa przesądza, że w przypadku, gdy do korzystania z prawa do refundacji składek uprawnieni są oboje rodzice – prawo to przysługuje jednemu z nich.

Projekt zakłada również zmiany w zakresie prawa do zasiłku macierzyńskiego osób podlegających systemowi rolniczemu w związku z przysposobieniem dziecka. Zmiana zmierza do zrównania sytuacji tych osób, z sytuacją osób podlegających ubezpieczeniom w systemie powszechnym.

Kolejne zmiany zaproponowane w regulacji są następstwem zmian w ustawie o s.u.s.. W ustawie o swobodzie działalności gospodarczej wprowadzono przepis dotyczący możliwości zawieszenia prowadzenia pozarolniczej działalności przez przedsiębiorcę niezatrudniającego pracowników, na okres do 3 lat w celu sprawowania osobistej opieki nad

dzieckiem, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 4 roku życia, a w przypadku dziecka, które z powodu stanu zdrowia potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wymaga osobistej opieki osoby prowadzącej działalność, przez okres do 6 lat nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Wskazano, że – analogicznie, jak w przypadku pracowników – może korzystać z tego uprawnienia w czterech częściach, oraz że uprawnienie to przysługuje odrębnie na każde dziecko.

W ustawie o świadczeniach rodzinnych uzupełniono przepisy w zakresie utraty dochodu w związku z zaprzestaniem wykonywania pozarolniczej działalności, dopisując, że za utratę dochodu należy rozumieć też utratę dochodu spowodowaną zarówno wyrejestrowaniem pozarolniczej działalności gospodarczej, jak i jej zawieszeniem w związku z opieką nad dzieckiem. Analogicznie zmieniono przepisy dotyczące uzyskania dochodu.

Regulacje wprowadzane w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dotyczą zasad podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu w okresie wykonywania opieki. Osoby korzystające z przerwy w aktywności zawodowej w związku z wychowaniem dziecka będą podlegały ubezpieczeniu zdrowotnemu z tego tytułu, o ile nie mają innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego. Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne dla tych osób jest taka sama, jak dla pracowników przebywających na urloпах wychowawczych. Płatnikiem składek w przypadku osób podlegających ubezpieczeniom w systemie powszechnym będzie ZUS, a w systemie rolniczym – KRUS.

Zgodnie z projektowaną regulacją zmianie ulega bazowa podstawa wymiaru składek dla osób przebywających na urloпах wychowawczych, z ustalonej na podstawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale na ustalaną na podstawie prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Należy wskazać, że nie powinno to zmienić ogólnych kosztów ponoszonych przez budżet państwa, natomiast z uwagi na fakt, że jest to kwota ustalana raz na rok, a nie co kwartał – zmiana ta wpłynie na ekonomikę postępowania przy ustalaniu podstawy wymiaru składek za te osoby, zarówno po stronie pracodawców (w przypadku pracowników korzystających z urlopu wychowawczego) jak i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (w przypadku pozostałych grup osób podlegających ubezpieczeniom w związku ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem). Dodatkowo wprowadzono dolną granicę podstawy wymiaru składek osób na urloпах wychowawczych – taką samą jaka obowiązuje dla osób wcześniej nieubezpieczonych.

Ta bazowa podstawa wymiaru składek będzie dotyczyła zarówno osób, które korzystać będą z przerwy w aktywności zawodowej na podstawie projektowanych zmian, jak również wszystkich osób przebywających na urloпах wychowawczych w dniu wejścia w życie tej ustawy. Propozycja ta wynika z faktu, że podstawa wymiaru składek osób wykonujących pozarolniczą działalność może przez pierwsze dwa lata wynosić 30% minimalnego wynagrodzenia, podstawę wymiaru składek dla zleceniobiorcy stanowi natomiast przychód. W związku z tym przyjmuje się, że w okresie sprawowania przez nie opieki nad dzieckiem, podstawa wymiaru składek będzie wynosiła 60 % prognozowanego wynagrodzenia, z zastrzeżeniem, że nie może być ona wyższa, niż przychód stanowiący podstawę wymiaru składek tych osób w okresie 6 miesięcy przed skorzystaniem z prawa do refundacji składek w związku ze sprawowaniem opieki, a jednocześnie nie niższa, niż ta, do której uprawniona jest osoba dotychczas nieubezpieczona. Niezasadne byłoby pozostawienie odmiennej podstawy wymiaru składek dla pracowników przebywających na urloпах wychowawczych, zwłaszcza biorąc pod uwagę fakt, że urlop wychowawczy jest bazą, punktem wyjścia dla tworzonych aktualnie rozwiązań, nie może być zatem gorzej traktowany. Niewłaściwe byłoby bowiem, gdyby pracownicy, którzy już korzystają z urloпу wychowawczego, jak również ci, którzy będą z niego korzystali po wejściu w życie regulacji mieli mniej korzystną podstawę wymiaru składek niż pozostali ubezpieczeni.

Ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt ustawy został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

Główną proponowaną zmianą jest wprowadzenie opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe dla osób sprawujących opiekę nad dzieckiem i z tego tytułu rezygnujących z dotychczasowej aktywności zawodowej, tj.:

- osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą;
- osób prowadzących inną działalność pozarolniczą;
- osób wykonujących przez okres co najmniej 6 miesięcy pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług;
- duchownych

a także:

- osób nieubezpieczonych;
- osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników.

1. Podmioty, na które będą oddziaływały proponowane rozwiązania

Proponowane rozwiązania będą miały wpływ na:

- osoby wychowujące dzieci;
- budżet państwa;
- Fundusz Ubezpieczeń Społecznych;
- Narodowy Fundusz Zdrowia;
- Otwarte Fundusze Emerytalne;
- Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

2. Zakres konsultacji społecznych:

Projekt ustawy został przekazany do konsultacji międzyresortowych, w tym Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Prezesowi Narodowego Funduszu Zdrowia i Komisji Nadzoru Finansowego oraz następującym partnerom społecznym:

1. Organizacje związkowe:
 - 1) NSZZ „Solidarność”;
 - 2) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
 - 3) Forum Związków Zawodowych.
2. Organizacje pracodawców:
 - 1) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan;

- 3) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 4) BCC – Związek Pracodawców;
3. Konferencja Episkopatu Polski.
4. Polska Rada Ekumeniczna.
5. Alians Ewangeliczny w Rzeczypospolitej Polskiej.

Projekt został również przekazany:

- Krajowej Izbie Gospodarczej,
- Izbie Gospodarczej Towarzystw Emerytalnych,
- Centrum Adama Smitha,
- Krajowej Radzie Izb Rolniczych.

Projekt przekazano do konsultacji organizacjom kobiecym:

- Kongresowi Kobiet Polskich,
- Stowarzyszeniu Aktywne Kobiety,
- Bałtyckiemu Centrum Gender,
- Demokratycznej Unii Kobiet,
- Europejskiemu Forum Właścicielek Firm,
- Federacji na Rzecz Kobiet i Planowania Rodziny,
- Lidze Kobiet Polskich,
- Międzynarodowej Fundacji Kobiet,
- Stowarzyszeniu Współpracy Kobiet, NEWW Polska (NP).

Projekt ustawy został przekazany również do zaopiniowania organizacjom rolniczym i związkom zawodowym rolników, w tym:

- Radzie Ubezpieczenia Społecznego Rolników,
- Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu Rolników Indywidualnych "Solidarność",
- Związkowi Zawodowemu Rolnictwa "Samoobrona",
- Krajowemu Związkowi Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych,
- Związkowi Zawodowemu Rolników "Ojczyzna",
- Związkowi Zawodowemu Rolników Rzeczypospolitej "Solidarni",
- Związkowi Zawodowemu Centrum Narodowe Młodych Rolników,
- Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych Oddział Siedlce,
- Związkowi Zawodowemu Wsi i Rolnictwa "Solidarność Wiejska",
- Związkowi Zawodowemu Rolnictwa i Obszarów Wiejskich "REGIONY",
- Federacji Branżowych Związków Producentów Rolnych.

Projekt przekazano również Rzecznikowi Ubezpieczonych i Kancelarii Prezydenta RP.

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych kierunkowo poparło zaproponowane zmiany. Związek zakwestionował jednak różnicowanie osób ze stażem ubezpieczeniowym i nieubezpieczonych, wskazując, że ma to charakter dyskryminujący w stosunku do osób, które nie nabyły stażu ubezpieczeniowego nie ze swojej winy.

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” opiniując projekt wniósł zastrzeżenia w zakresie wyłączenia spod regulacji osób, których dzieci urodziły się przed 1 stycznia 2013 r. , zróżnicowania podstawy wymiaru składek dla osób ubezpieczonych bezpośrednio przed skorzystaniem z przerwy na wychowywanie dziecka i dla osób, które tego ubezpieczenia nie mają, jak również warunek 6-ciomiesięcznego stażu ubezpieczeniowego. „Solidarność” wskazała, że wśród osób nieubezpieczonych mogą być osoby również z długim stażem ubezpieczeniowym oraz takie, których umowa na czas określony uległa rozwiązaniu w trakcie urlopu wychowawczego. Tym samym - wskazuje NSZZ - dla tych osób projektowane regulacje są niekorzystne. Poprawiony projekt ustawy uwzględnia postulat NSZZ „Solidarność” w zakresie objęcia ubezpieczeniami również rodziców dzieci, które urodziły się przed dniem wejścia w życie ustawy.

Forum Związków Zawodowych pozytywnie oceniło projekt uznając, że wpisuje się on w postulaty zgłaszane przez FZZ i wskazując, że objęcie prawem do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego osób nieubezpieczonych jest pozytywnym elementem w budowaniu polityki prorodzinnej państwa. Ponadto zauważa możliwość rozważenia zastąpienia wymaganych dokumentów – skróconego odpisu aktu urodzenia dziecka i zaświadczenia o niepełnosprawności, oświadczeniami osoby zainteresowanej.

Krajowa Izba Gospodarcza stoi na stanowisku, że pozytywnie należy ocenić projekt zmian zmierzających do objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi w związku ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem szerszego kręgu podmiotów, szczególnie osób prowadzących działalność gospodarczą.

Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan podniosła, że prawo do urlopu wychowawczego powinno przysługiwać wszystkim osobom, które przez okres co najmniej 6 miesięcy opłacały składki na ubezpieczenia społeczne, naliczane od podstawy nie niższej niż płaca minimalna, bez względu na posiadany tytuł do ubezpieczeń, a podstawa wymiaru składek dla tych osób w związku ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem powinna być dla wszystkich tych grup równa i wynosić 60% przeciętnego wynagrodzenia. Byłoby to spójne z przedstawianymi w toku debaty dotyczącej podwyższania wieku emerytalnego

propozycjami „Lewiatana”. Warunek 6-miesięcznego stażu powinien bezwzględnie limitować prawo do urlopu wychowawczego wszystkich beneficjentów. Zatem, w ujęciu PKPP Lewiatan prawo do opłacania składek z budżetu państwa nie powinno dotyczyć osób dotąd nieubezpieczonych oraz osób bezrobotnych. Zdaniem opiniodawcy, opłacenie tych składek może być czynnikiem zniechęcającym do poszukiwania pracy przez te osoby.

Krajowa Rada Izb Rolniczych wskazała, że zawarte w projekcie rozwiązania prorodzinne są zgodne z oczekiwaniami środowiska wiejskiego.

Uwagi do projektu zgłosiła Kancelaria Prezydenta RP, wskazując że idea projektu co do zasady jest słuszna. Niemniej jednak zauważa, że nie uwzględnia wszystkich grup ubezpieczonych, np. nakładców. Ponadto zauważa ryzyko nadużyć związanych z fikcyjnym zawieraniem umów cywilnoprawnych i zakładaniem działalności gospodarczej jedynie w celu skorzystania z późniejszego opłacania składek z budżetu państwa. Dodatkowo wskazano na „premiowanie osób nieaktywnych zawodowo, co jest nielogiczne i może być szkodliwe, jako zachęcające do rezygnacji z aktywności zawodowej w okresie wychowywania dziecka”. Jednocześnie podnosi się problem ubezpieczenia osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne. Poprawiony projekt uwzględnia ten postulat - osoby, które pobierają świadczenie pielęgnacyjne w związku z opieką nad dzieckiem, będą mogły wystąpić do ZUS – jako osoby nie podlegające ubezpieczeniom z innego tytułu, o objęcie ich ubezpieczeniami w związku z opieką nad dzieckiem. To samo dotyczy innych osób, które będą chciały podlegać ubezpieczeniom w związku z opieką nad dzieckiem. Kancelaria podnosi również, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie sprawowania opieki nie może być ustalana w oderwaniu od dotychczasowej. Ten postulat w poprawionym projekcie ustawy został uwzględniony. Jednocześnie Kancelaria Prezydenta wskazuje na możliwą niekonstytucyjność w zakresie, w jakim rolnicy mogą łączyć opiekę nad dzieckiem z działalnością rolniczą. Dodatkowo Kancelaria zakwestionowała ograniczenie obowiązywania projektowanych rozwiązań do rodziców dzieci urodzonych po 31 grudnia 2012 r. – zostało to uwzględnione w poprawionym projekcie.

Rzecznik Ubezpieczonych negatywnie odnosi się do zaproponowanych zmian, wskazując, że wprowadzenie możliwości opłacania składek dla wszystkich matek jest zbyt daleko idące, gdyż - w przekonaniu opiniodawcy - zachęca do obchodzenia prawa. Rzecznik Ubezpieczonych wskazuje na możliwe nadużycia związane z różnicowaniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe i chorobowe. Nie można się z tym zgodzić – zgodnie z art. 20 ustawy o s.u.s., podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru

składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, zatem nie mogą one być rozbieżne. Rzecznik Ubezpieczonych wskazuje ponadto, że opłacanie składek za osoby nieubezpieczone jest nieporozumieniem, gdyż w niekorzystnej sytuacji stawia osoby, które z uwagi na wybór drogi życiowej i związaną z tym edukację, decydują się na dziecko w późniejszym okresie. Jednocześnie wskazuje na nabycie przez taką – dotychczas nieubezpieczoną osobę - prawa do renty, w związku z opłaconymi za nią składkami. Negatywnie opiniuje również fakt opłacania składek za rolników wychowujących dzieci. Wskazuje, że brak jest przesłanek do tego, w związku z faktem neutracenia dochodu, oraz z uwagi na fakt, że składki w systemie rolniczym są niskie i rolnik może je opłacić.

Kwestionuje również fakt opłacania składek na ubezpieczenie rentowe w okresie wychowywania dziecka, wskazując, że nie powinny być one opłacane z budżetu państwa. Podnosi, że opłacanie składek w tym okresie ma wpłynąć na wzrost świadczenia emerytalnego w przyszłości, zatem z budżetu państwa powinna być finansowana jedynie składka emerytalna. Trudno zgodzić się z tą argumentacją dlatego, że system powszechny nie przewiduje odrębnego (rozdzielnego) opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – zawsze występują one łącznie, a fakt podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu determinuje obowiązek podlegania również ubezpieczeniom rentowym.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Proponowane rozwiązania będą miały wpływ na sytuację finansową budżetu państwa, z którego będą finansowane składki za osoby objęte ubezpieczeniami społecznymi w związku ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem.

Dla celów oszacowania skutków finansowych przyjęto następujące informacje:

- Informacje o urodzeniach w 2010 r. (GUS, Rocznik demograficzny) – 413,3 tys. ogółem, w tym 11,2 tys. urodzeń mnogich;
- Liczba kobiet, które w 2011 r. pobierały zasiłek macierzyński z FUS wyniosła - 363,2 tys. osób;
- Liczba dni przy zasiłkach macierzyńskich wypłaconych z FUS osobom prowadzącym pozarolniczą działalność oraz osobom wykonującym pracę na podstawie umów zlecenia, umów agencyjnych lub innych umów o świadczenie usług w okresie od stycznia do grudnia 2011 r. wyniosła - 2 466,7 tys. dni, co stanowi ok. 6% ogółu liczby dni zasiłkowych;
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wypłaciła w 2010 r. - 35.947 zasiłków macierzyńskich;

- Dla celów prognostycznych przyjęto informację o kształtowaniu się liczby urodzeń z prognozy przygotowanej przez Ageing Working Group. Zgodnie z sugestią Ministerstwa Finansów przyjęto, że proponowane rozwiązania podwyższą przeciętną liczbę dzieci urodzonych przez kobiety objęte zmianami o 5% poczynając od 2013 r.

Na podstawie powyższych założeń przyjęto następującą liczbę urodzeń w poszczególnych latach:

Rok	Prognoza AWG	Prognoza AWG skorygowana o 1% każdego roku	Przyrost liczby urodzeń nieubezpieczonych
2013	412543	414201	8292
2014	407652	410929	8193
2015	401461	406302	8069
2016	394120	400457	7921
2017	385822	393576	7754
2018	376796	385884	7573
2019	367283	377618	7382
2020	357543	369041	7186
2021	347762	360343	6990
2022	338019	351606	6794
2023	328530	343057	6603
2024	319543	334957	6422
2025	311209	327472	6255
2026	303729	320822	6105
2027	297279	315204	5975
2028	291920	310695	5867
2029	287678	307337	5782
2030	284584	305175	5720
2031	282622	304207	5680
2032	281733	304383	5662
2033	281790	305577	5664
2034	282640	307635	5681
2035	284026	310285	5709
2036	285708	313271	5742
2037	287497	316388	5778
2038	289167	319389	5812
2039	290530	322062	5839
2040	291424	324224	5857
2041	291692	325695	5863
2042	291300	326428	5855
2043	290295	326469	5835
2044	288660	325791	5802
2045	286371	324358	5756
2046	283571	322327	5699
2047	280403	319853	5636
2048	276801	316857	5563
2049	272814	313390	5483

2050	268548	309569	5397
2051	264120	305526	5308
2052	259720	301480	5220
2053	255436	297534	5134
2054	251348	293783	5052
2055	247533	290319	4975
2056	244002	287158	4904
2057	240825	284387	4840
2058	238068	282088	4785
2059	235722	280256	4738
2060	233169	278159	4686

Na podstawie powyższych informacji oszacowano liczbę urodzeń w danym roku dla poszczególnych kategorii ubezpieczonych (w tys.) (przyjęto stałe proporcje udziału poszczególnych grup ubezpieczonych w urodzeniach ogółem).

Rok	Nieubezpieczeni	Osoby prowadzące działalność ¹	Rolnicy
2013	120,6	15,7	37,8
2014	119,2	15,5	37,3
2015	117,4	15,3	36,7
2016	115,2	15,0	36,1
2017	112,8	14,7	35,3
2018	110,2	14,4	34,5
2019	107,4	14,0	33,6
2020	104,5	13,6	32,7
2021	101,7	13,3	31,8
2022	98,8	12,9	30,9
2023	96,1	12,5	30,1
2024	93,4	12,2	29,2
2025	91,0	11,9	28,5
2026	88,8	11,6	27,8
2027	86,9	11,3	27,2
2028	85,4	11,1	26,7
2029	84,1	11,0	26,3
2030	83,2	10,9	26,0
2031	82,6	10,8	25,9
2032	82,4	10,7	25,8
2033	82,4	10,7	25,8
2034	82,6	10,8	25,9
2035	83,0	10,8	26,0
2036	83,5	10,9	26,2
2037	84,1	11,0	26,3
2038	84,6	11,0	26,5
2039	85,0	11,1	26,6

¹ Podlegające ubezpieczeniom w związku z wykonywaną działalnością pozarolniczą lub inną działalnością zarobkową

2040	85,2	11,1	26,7
2041	85,3	11,1	26,7
2042	85,2	11,1	26,7
2043	84,9	11,1	26,6
2044	84,4	11,0	26,4
2045	83,7	10,9	26,2
2046	82,9	10,8	26,0
2047	82,0	10,7	25,7
2048	80,9	10,6	25,3
2049	79,8	10,4	25,0
2050	78,5	10,2	24,6
2051	77,2	10,1	24,2
2052	75,9	9,9	23,8
2053	74,7	9,7	23,4
2054	73,5	9,6	23,0
2055	72,4	9,4	22,7
2056	71,3	9,3	22,3
2057	70,4	9,2	22,0
2058	69,6	9,1	21,8
2059	68,9	9,0	21,6
2060	68,2	8,9	21,3

Wydatki z budżetu państwa na sfinansowanie składki emerytalno-rentowej za osoby przebywające na urloпах wychowawczych:

Rok	Wydatki na sfinansowanie składki emerytalno-rentowej za osoby:				
	nieubezpieczone	prowadzące działalność ²	rolników	Razem	Razem
	w mln zł				w % PKB
2013	233,9	23,9	18,7	276,5	0,02%
2014	735,2	145,5	57,7	938,4	0,05%
2015	1281,0	151,2	58,8	1491,0	0,08%
2016	1600,3	290,2	101,0	1991,5	0,10%
2017	1658,5	301,0	102,7	2062,3	0,10%
2018	1714,1	311,4	104,1	2129,6	0,09%
2019	1767,0	321,3	105,2	2193,5	0,09%
2020	1820,4	331,3	106,1	2257,8	0,09%
2021	1878,1	342,0	106,9	2326,9	0,09%
2022	1933,9	352,3	107,5	2393,6	0,09%
2023	1987,8	362,2	108,0	2458,0	0,08%
2024	2042,2	372,1	108,4	2522,8	0,08%
2025	2098,2	382,3	108,9	2589,4	0,08%
2026	2157,3	393,0	109,5	2659,8	0,08%
2027	2221,3	404,5	110,2	2736,0	0,08%
2028	2289,9	416,6	111,1	2817,6	0,08%
2029	2367,0	430,3	112,3	2909,6	0,07%

² Podlegające ubezpieczeniom w związku z wykonywaną działalnością pozarolniczą lub inną działalnością zarobkową

2030	2454,4	445,7	113,9	3014,0	0,07%
2031	2553,7	463,2	115,9	3132,8	0,07%
2032	2666,5	483,1	118,4	3268,0	0,07%
2033	2791,2	505,1	121,3	3417,6	0,07%
2034	2931,3	529,8	124,7	3585,8	0,07%
2035	3086,8	557,4	128,5	3772,7	0,07%
2036	3257,2	587,7	132,8	3977,6	0,07%
2037	3441,1	620,5	137,5	4199,1	0,08%
2038	3633,5	655,1	142,2	4430,7	0,08%
2039	3835,3	691,4	147,1	4673,9	0,08%
2040	4044,4	729,3	152,1	4925,7	0,08%
2041	4257,9	768,1	157,1	5183,1	0,08%
2042	4473,5	807,4	161,9	5442,7	0,08%
2043	4688,9	846,8	166,5	5702,2	0,08%
2044	4902,6	886,0	170,9	5959,5	0,08%
2045	5113,5	924,8	175,0	6213,3	0,08%
2046	5320,6	962,9	178,8	6462,2	0,08%
2047	5523,6	1000,3	182,3	6706,1	0,08%
2048	5722,7	1036,9	185,5	6945,2	0,08%
2049	5917,9	1072,8	188,5	7179,2	0,08%
2050	6108,7	1108,0	191,2	7407,9	0,08%
2051	6295,4	1142,4	193,7	7631,5	0,08%
2052	6479,6	1176,2	196,1	7851,8	0,08%
2053	6663,8	1209,9	198,3	8072,0	0,08%
2054	6851,0	1243,9	200,5	8295,4	0,08%
2055	7043,8	1278,8	202,8	8525,4	0,08%
2056	7244,7	1315,1	205,2	8765,0	0,08%
2057	7455,9	1353,0	207,8	9016,7	0,08%
2058	7679,9	1393,2	210,6	9283,7	0,08%
2059	7919,4	1436,1	213,8	9569,3	0,08%
2060	8173,3	1481,7	217,2	9872,2	0,08%

Skutki finansowe dla dochodów FUS oraz KRUS będą neutralne, ponieważ dotacja z budżetu państwa na pokrycie składek za osoby przebywające na urloпах wychowawczych będzie zmniejszała konieczność niezbędnej dotacji uzupełniającej dla funduszy. Natomiast, po 2030 roku w związku z prognozowanym przyrostem siły roboczej można oczekiwać stopniowego wzrostu dochodów funduszu ubezpieczeniowych z tytułu składek.

Jednocześnie wzrosną kwoty przekazywane do Otwartych Funduszy Emerytalnych z tytułu przekazywanych składek.

Kwoty składek przekazywanych do Otwartych Funduszy Emerytalnych:

Rok	Kwota przekazanych składek w mln zł
2013	26,2
2014	99,2

2015	171,7
2016	240,4
2017	249,2
2018	257,6
2019	265,6
2020	273,7
2021	282,3
2022	290,7
2023	298,9
2024	307,1
2025	315,5
2026	324,3
2027	333,9
2028	344,2
2029	355,8
2030	368,8
2031	383,7
2032	400,6
2033	419,2
2034	440,2
2035	463,5
2036	489,0
2037	516,6
2038	545,4
2039	575,7
2040	607,1
2041	639,2
2042	671,6
2043	704,0
2044	736,2
2045	768,0
2046	799,1
2047	829,7
2048	859,7
2049	889,1
2050	917,8
2051	945,9
2052	973,7
2053	1001,4
2054	1029,5
2055	1058,5
2056	1088,6
2057	1120,3
2058	1153,9
2059	1189,8
2060	1227,9

Wydatki z budżetu państwa na sfinansowanie składki zdrowotnej za osoby przebywające na urloпах wychowawczych

Rok	Wydatki na sfinansowanie składki zdrowotnej za osoby:			
	nieubezpieczone	prowadzące działalność ³	Razem	Razem
	w mln zł			w % PKB
2013	35,6	1,9	11,2	37,6
2014	112,0	11,8	35,1	123,8
2015	195,2	12,2	36,4	207,4
2016	244,2	23,6	63,8	267,8
2017	253,2	24,4	66,1	277,6
2018	261,7	25,3	68,4	287,0
2019	270,2	26,1	70,6	296,3
2020	279,2	27,0	73,0	306,2
2021	287,8	27,9	75,3	315,7
2022	296,0	28,7	77,4	324,7
2023	304,2	29,5	79,6	333,7
2024	312,5	30,3	81,8	342,7
2025	320,9	31,1	84,0	352,0
2026	329,9	32,0	86,3	361,9
2027	339,3	32,8	88,8	372,1
2028	349,7	33,8	91,5	383,5
2029	361,3	34,9	94,5	396,3
2030	374,6	36,2	98,0	410,7
2031	389,6	37,6	101,9	427,2
2032	406,3	39,1	106,2	445,5
2033	425,2	40,9	111,1	466,1
2034	446,4	42,9	116,6	489,3
2035	470,0	45,1	122,7	515,1
2036	495,8	47,6	129,3	543,4
2037	523,2	50,2	136,4	573,3
2038	552,2	52,9	144,0	605,2
2039	582,8	55,9	151,9	638,6
2040	614,4	58,9	160,2	673,3
2041	646,6	62,0	168,6	708,7
2042	679,2	65,2	177,1	744,4
2043	711,7	68,4	185,6	780,1
2044	744,0	71,5	194,0	815,5
2045	775,8	74,6	202,4	850,4
2046	807,0	77,7	210,6	884,6
2047	837,5	80,7	218,6	918,2
2048	867,5	83,6	226,5	951,1
2049	896,8	86,5	234,2	983,3
2050	925,5	89,3	241,7	1014,8
2051	953,5	92,0	249,1	1045,6
2052	981,2	94,7	256,4	1075,9
2053	1008,8	97,4	263,6	1106,2
2054	1036,9	100,1	271,0	1137,0
2055	1065,8	102,9	278,5	1168,7
2056	1095,9	105,8	286,4	1201,6
2057	1127,5	108,8	294,7	1236,3
2058	1161,1	112,0	303,4	1273,1
2059	1197,0	115,4	312,8	1312,4
2060	1183,7	114,1	309,2	1297,8

³ Podlegające ubezpieczeniom w związku z wykonywaną działalnością pozarolniczą lub inną działalnością zarobkową

Wydatki z budżetu państwa na pokrycie składek zdrowotnych za osoby przebywające na urloпах wychowawczych będą stanowiły dochód NFZ.

Opłacanie składek za osoby przebywające na urloпах wychowawczych dotychczas nie objęte ubezpieczeniem emerytalnym będzie miało wpływ na wysokość ich przyszłych świadczeń emerytalnych.

Biorąc pod uwagę wiek matek w momencie urodzenia dziecka, co do zasady nieprzekraczający 40 lat (patrz tablica), oraz fakt, że osoby nieobjęte ubezpieczeniem są przeważnie osobami młodymi, często przed rozpoczęciem aktywności zawodowej, skutki zwiększonych wypłat na świadczenia emerytalne nie powinny pojawić się przed 2033 r. Ze względu na brak informacji dotyczących wieku matek dla celów oszacowania skutków dla wypłat na świadczenia emerytalne przyjęto średni wiek matek 29 lat. Ponadto przyjęto wiek przejścia na świadczenie emerytalne dla kobiet 67 lat, dalsze trwanie życia według obecnie obowiązujących tablic 195,3 miesiąca, oraz jednakową waloryzację dla wszystkich kont równą wzrostowi przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego.

Wiek matek w momencie urodzenia dziecka w 2010 r.:

Wiek matek	Liczba urodzeń	Urodzenia w % ogółem
19 i mniej	18456	4,5%
20-24	79834	19,3%
25-29	152711	36,9%
30-34	113369	27,4%
35-39	41500	10,0%
40-44	7136	1,7%
45-49	293	0,1%
50 i więcej	1	0,0%
Razem	413300	100,0%

Wzrost wydatków na świadczenia emerytalne z tytułu opłacanych składek za urloпы wychowawcze:

Rok	W mln zł	W % PKB
2050	697	0,01%
2051	1435	0,02%
2052	2216	0,02%
2053	3041	0,03%
2054	3913	0,04%
2055	4835	0,05%
2056	5811	0,05%
2057	6845	0,06%
2058	7941	0,07%
2059	9104	0,08%
2060	10339	0,08%

4. Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz na sytuację i rozwój regionalny

Proponowane rozwiązania nie będą miały bezpośredniego wpływu na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz na sytuację i rozwój regionalny. Jednakże w długim okresie przyczynią się do wzrostu zasobów siły roboczej.

Rok	Liczba ludności w wieku 15-74 (tys. osób)	
	Scenariusz bazowy	Scenariusz po zmianach
2013	29 957	29 957
2014	29 931	29 931
2015	29 900	29 900
2016	29 868	29 868
2017	29 838	29 838
2018	29 805	29 805
2019	29 767	29 767
2020	29 727	29 727
2021	29 652	29 652
2022	29 531	29 531
2023	29 405	29 405
2024	29 278	29 278
2025	29 139	29 139
2026	28 986	28 986
2027	28 823	28 823
2028	28 655	28 661
2029	28 483	28 496
2030	28 301	28 320
2031	28 111	28 136
2032	27 919	27 949
2033	27 726	27 762
2034	27 541	27 582
2035	27 371	27 418
2036	27 220	27 273
2037	27 081	27 139
2038	26 945	27 008
2039	26 808	26 876
2040	26 673	26 746
2041	26 538	26 616
2042	26 402	26 485
2043	26 259	26 347
2044	26 107	26 199
2045	25 942	26 039
2046	25 762	25 864
2047	25 568	25 674
2048	25 361	25 472
2049	25 141	25 256
2050	24 904	25 023

2051	24 651	24 776
2052	24 393	24 522
2053	24 133	24 267
2054	23 865	24 003
2055	23 588	23 730
2056	23 311	23 458
2057	23 025	23 177
2058	22 715	22 871
2059	22 397	22 558
2060	22 089	22 254

W konsekwencji zwiększą się wpływy z tytułu podatków, opłacanych składek na ubezpieczenie społeczne oraz zdrowotne, jak również zwiększą się możliwości rozwojowe gospodarki przyczyniając się do wzrostu PKB.

Rok	Realne tempo wzrostu PKB w %	
	Scenariusz bazowy	Scenariusz po zmianach
2013	3,38	3,38
2014	3,81	3,81
2015	3,95	3,95
2016	3,73	3,73
2017	3,78	3,78
2018	3,68	3,68
2019	3,39	3,39
2020	3,30	3,30
2021	3,20	3,20
2022	3,08	3,08
2023	3,00	3,00
2024	2,91	2,91
2025	2,84	2,84
2026	2,79	2,79
2027	2,76	2,76
2028	2,74	2,74
2029	2,71	2,71
2030	2,67	2,67
2031	2,65	2,65
2032	2,63	2,64
2033	2,59	2,60
2034	2,55	2,56
2035	2,51	2,53
2036	2,45	2,47
2037	2,36	2,39
2038	2,28	2,31
2039	2,20	2,23
2040	2,13	2,16
2041	2,03	2,06
2042	1,92	1,95
2043	1,81	1,85
2044	1,73	1,76
2045	1,62	1,66

2046	1,53	1,56
2047	1,44	1,48
2048	1,36	1,40
2049	1,30	1,33
2050	1,24	1,27
2051	1,20	1,24
2052	1,19	1,23
2053	1,19	1,22
2054	1,19	1,23
2055	1,20	1,23
2056	1,20	1,23
2057	1,20	1,23
2058	1,21	1,25
2059	1,25	1,29
2060	1,30	1,34

5. Ocena wpływu na gospodarstwa domowe

Proponowane rozwiązania nie będą miały bezpośredniego wpływu na sytuację gospodarstw domowych.

Natomiast opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne będzie zwiększać kapitał na indywidualnym koncie emerytalnym osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem w okresie przerwy w prowadzeniu działalności zarobkowej oraz w konsekwencji pobieraną w przyszłości emeryturę – szacunkowo o blisko 40 zł miesięcznie dla osób nieubezpieczonych oraz blisko 75 zł dla osób prowadzących działalność (w warunkach 2012 r. dla kobiet przechodzących na emeryturę w wieku 67 lat) – w stosunku do sytuacji, gdyby dana osoba zaprzestała w tym czasie prowadzenia działalności i nie opłacała składek. Jednocześnie należy wskazać, że na skutek opłacania składek na ubezpieczenie rentowe, osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem są chronione na wypadek zaistnienia ryzyka niezdolności do pracy.